



17-02-2017

Høringsvar til Forslag til Nationalparkplan 2017-23 for Skjoldungernes Land.

Gevninge Bylaug ønsker at kvittere for et flot, omfattende og ambitiøst forslag til Nationalparkplan. Bylauget vil gerne understøtte og samarbejde om udviklingen af Nationalparken, bidrage til oplysning om Nationalparken og søge at fremme gennemførelse af konkrete aktiviteter, som kan styrke det lokale engagement og medansvar for en bæredygtig udvikling af Nationalparken.

Bylauget har nedenstående forslag og kommentarer til konkretisering og udvikling af Nationalparkplanen 2017-23. Vi tager udgangspunkt i Gevninge som et både historisk og moderne bysamfund med lokal (kultur)historie og med nære forbindelser til de natur- og landskabsmæssige værdier, friluftsliv mv. i Nationalparken.

Bylauget skal indledningsvist understrege, at et videre arbejde med forslagene naturligvis skal ske i samarbejde med berørte lodsejere m.fl., samt at der naturligvis skal tages hensyn til arealfredninger, m.m.

Samarbejde og samspil med bysamfundet vedrørende aktiviteter, formidling mv.

Bylauget vil anbefale, at bysamfundene i Nationalparken samtænkes stærkere med udvikling af Nationalparken. Vi foreslår, at dette understøttes med konkrete handlingsplaner for samspillet mellem bysamfundene og de nationalparkværdier, som befinder sig uden for bymæssig bebyggelse. Det fremgår meget positivt af nationalparkplanen, at medejerskab til udvikling af Nationalparken er vigtigt. En forudsætning for at "Nationalparken kan blive til glæde og berigelse for lokalbefolkningen" er således, at der skabes "et samspil mellem områdets værdier og Nationalparkens ressourcestærke befolkning" (s. 148). Bysamfund som Gevninge rummer anseelige ressourcer i form af foreninger, fysiske anlæg (byrum, bygninger, idrætsanlæg mv.) samt et aktivt lokalsamfund (frivillige), der kan indgå som ressourcer i Nationalparken. Der er derfor god grund til at samtænke bysamfundene stærkere med formidling af historie, kulturhistorie, natur- og landskabsmæssige værdier i Nationalparken, og at faciliteter i bysamfundene indgår som et aktiv i Nationalparken.

Gevninge er den største bymæssige bebyggelse i Nationalparken, og landsbyen er beliggende centralt midt i Nationalparken. Bylauget foreslår derfor, at det bør overvejes at oprette et formidlingscenter i Gevninge, f.eks. i tilknytning til bibliotek og Beboerhus. Formidlingscenteret kan udgøre en base for en ansat naturformidler. Gennem opgradering af biblioteket kan der etableres en specialafdeling med bøger og materialer om nationalparkområdet (kulturhistorie, historie, arkæologi, geografi, ornitologi, fiskeri og søfart, undervisningsmaterialer, guides osv.). Formidlingscenteret kan drage nytte af Beboerhusets lokaler til undervisning, foredrags- og oplysningsaktiviteter mv. Formidlingscenteret kan etablere samarbejde med Trællerupskolen, Efterskolen Lindensborg, Forsamlingshuset i Gevninge, de mange foreninger samt frivillige i Gevninge-området. Formidlingscenteret kan både rumme formidling af Nationalparken som helhed og

f.eks. formidling af byens lokale historie, kulturhistorie, arkæologi (f.eks. guldfundet i Gevninge) og byens nære omgivelser. Heri kan eksempelvis også indgå Bylaugets nyligt etablerede udstilling om en af byens betydningsfulde historiske personer, dyrlæge Christian Tobiassen, og de 2 bøger om byens og sognets historie, som Christian Tobiassen skrev i 1880'erne (og som er genudgivet af Bylauget).

Bylauget bidrager gerne til at fremme de ovenfor nævnte typer af aktiviteter og formidling af samarbejde med lokale aktører. I samarbejde med Lejre Kommune kan der evt. udarbejdes en plan for renovering/udbygning af tilbygningerne til Beboerhuset, så de f.eks. kan rumme mindre udstillinger mv., som lokalbefolkning og turister kan få fri adgang til. Et formidlingscenter i Gevninge med en naturvejleder og samarbejde med lokale aktører vil kunne udgøre et hotspot, som samtidig kan fremme og styrke lokalt engagement, gennemførelse og udvikling af aktiviteter samt formidling og ambassadørvirksomhed for Nationalparken.

Bylauget bifalder som antydnet, at nationalparkplanen vægter formidling, undervisning og forskning højt. Vi anbefaler således, at formidlingsaktiviteterne mere direkte inddrager de lokale aktiviteter som en del af den samlede formidling i Nationalparken. Årsplaner for lokale foreninger med f.eks. annoncerede kultur- og aktivitetsdage, sports- og idrætsarrangementer samt byvandring, foredrag mv. med sigte på byens og egnens udvikling, historie, kulturhistorie osv. kunne oplagt indgå i Nationalparkens overordnede markedsføring samt formidling af kultur og historie i nationalparkregi. Gensidige links til Bylaugets og foreningers hjemmesider, facebooksider og apps bør udvikles som støtte hertil.

Bylauget foreslår derfor, at der etableres et samarbejde mellem Bylauget og Nationalparken vedrørende udgivelse af materialer om lokal historie og kulturhistorie. Eksempelvis er der i regi af Gevninge Bylaug udarbejdet pjecer om enkeltinstitutioners historie udvikling (Forsamlingshuset, biblioteket, skolerne, brugsforeningen, butikslivet, håndværk osv.), som med en bredere perspektivering kan danne baggrund for (flersprogede) pjecer, udstillinger mv. om egnens og bysamfundenes historie og udvikling. I forbindelse hermed anbefales det, at brugen af Nationalparkens logo gøres bred og fleksibel, så en alsidig formidling af Nationalparken kan finde sted.

Friluftsliv

Bylauget er endvidere positiv over for nationalparkplanens prioritering af udvikling af stier, vandre-, cykel- og rideruter. Bylauget vil foreslå, at der fokuseres stærkere på adgangsveje fra bymæssig bebyggelse til Nationalparkens kultur og landskabsværdier.

Konkret foreslår Bylauget, at Skjoldungestien forlænges fra Lindemborgvej ned gennem Gevninge ådal langs med Gevninge/Lejre å. Stien kan forlænges til broen på Holmehus, hvor der også er et historisk mindesmærke (Museet i det åbne land). Denne forlængelse vil samtidig udgøre en fint sammenhængende rundstrækning/motionsrute for borgerne i Gevninge. Skjoldungestien kunne desuden forlænges videre fra broen på Holmehus frem til broen på Herslevvej (med forbindelse til Fjordstien og Munkevejens cykelrute) - eller forlænges hele vejen frem til åens udløb i Lejre Vig (Tranehalsen). Sidstnævnte løsning vil sikre, at offentligheden får adgang til den indre del af Lejre Vigs østside, som ikke i dag er en del af Nationalparkens sti- og rutesystemer. Fra åudløbet (Tranehalsen) kan der ydermere etableres stier langs kysten mod syd til Efterskolen Lindemborg og Lindemborg Roklub eller mod nord frem til Herslev strand (forbindelse til Fjordstien) eller mod øst til Sluphusene og Sluphusvej, hvor der er forbindelse til Fjordstien og Munkevejens cykelrute. Denne østlige sti kunne endvidere give cyklister adgang til den indre del af Lejre Vig.

Forlængelse af Skjoldungestien langs Gevninge/Lejre å frem til åens udløb i Lejre Vig kan endvidere samtænkes med etablering af en grejbank og evt. et shelter, f.eks. i samarbejde med Trællerupskolen, FDF

spejderne i Gevninge, Efterskolen Lindenberg eller Lindenberg Roklub. Dette vil kunne fremme udnyttelsen af fjordmiljøet i Nationalparken.

Bylauget foreslår, at der etableres tydeligere skiltning til stier og ruter i Nationalparken, f.eks. skiltning som viser hen til Skjoldungestien og andre stier og ruter, frem for blot skiltning ved startpunkt på stier og ruter.

Gevninge som porten til Skjoldungernes land

Set i relation til det historiske "Skjoldungeland" peges der blandt eksperter på, at Gevninge har haft en vigtig funktion som skjoldungernes havn - som porten til Skjoldungelandet. Guldfundet i Gevninge, fund af et stort langhus mv. vidner om et stormandsamfund i Gevninge af særlig betydning i vikingetiden. Til formidling af denne historik kan Bylauget foreslå etableringen af et synligt "havneanlæg", f.eks. på engarealet nedenfor kirken, med særligt sigte på at understøtte historien om vikingetidens togter og samhandel med omverdenen.

Turisme og erhvervsliv

Bylauget er positiv over for nationalparkforslagets formål om at fremme lokal udvikling til gavn for lokalsamfund, erhverv og turisme. Bylauget støtter herunder, at der ikke alene fokuseres på jordbrugserhvervene men at også handels- og serviceerhverv, f.eks. restauranter og dagligvarebutikker, indgår. I takt med de aktuelle ændringer i økologisk fødevarerfremstilling samt brug af lokale produkter og ressourcer i retning af mere bæredygtige produktionsformer og forbrugsmønstre, kan disse erhverv aktivt bidrage til markedsføring af Nationalparken. Såvel disse som andre typer af erhverv kan i samarbejde med foreninger, institutioner og frivillige indgå i arrangementer og aktiviteter, og således skabe synergi omkring fremme af forskellige former for bæredygtig turisme i Nationalparken, f.eks. agriturisme, økoturisme, bed & breakfast, lystfiskerturisme mv.

Gevninge Bylaug skal afslutningsvist udtrykke ønske om, at ovennævnte ideer, forslag og overvejelser kan finde vej ind i det fortsatte arbejde med implementeringen af Nationalparkforslaget. Vi ser frem til konkretiseringen af det store potentiale i Nationalparkforslaget og indgår naturligvis gerne i konstruktivt samarbejde herom.

Med venlig hilsen
på Bylaugets vegne

Sten Bonke
Oldermand, Gevninge Bylaug
Holmehuse 17b
4000 Roskilde.
bonke@post3.tele.dk